

Tamo gdje orlovi se gnijezde

Albanija. Prve asocijacije većine nas na spomen njezinog imena su: zaostala i siromašna zemlja, širom zemlje razasuti betonski bunkeri, loše ili nikakve ceste, dugogodišnji život u potpunoj izolaciji pod vodstvom Envera Hoxhe i njegovih pulena, pa anarhija koja je uslijedila nakon toga, a i nesigurna zemlja za svakoga putnika, pričali su mnogi. Je li to i danas zaista tako ili ljudi imaju predrasude? Na svojim sam se dosadašnjim putovanjima nebrojeno puta uvjerio kako mnogi ljudi imaju potpune krive predodžbe o mnogim zemljama ili pak njihovim stanovnicima

PIŠE: **NIKOLA MRAKOVČIĆ**

Bura je tog četvrtka bila još poprilično jaka. Kombinacija vjetera u kosi i zavojita Jadranska magistrala trebali su tog vedrog jutra biti jamac ugode vožnje na dva kotača. Umjesto toga mahoviti vjetar pridonosio je tome da vožnja prije naliči jezovitom jutru. Ne sjećam se da sam ikada do sada bio tako oznojen, a bilo je poprilično hladno. Zapravo ne znam jesam li se više znojio od muke ili od borbe s udarima bočnoga vjetera. U svakom slučaju, nije bilo ni malo ugodno.

U trenucima zatišja povremeno bi pogledao gore, ne bi li ispod plavoga nebeskog svoda ugledao careve ovdašnjih visina, bjeloglave supove. Rujan je, mjesec kada započinju njihovi svadbeni letovi. Mnogima će na prvi pogled izgledati kao orlovi, no nisu. Nisam vidio ni jedan par, valjda je vjetar i njima jak, a i čovjek se svojim nemarom potrudio da ih ima sve manje. Hoću li vidjeti orlove tamo kamo sam krenuo, na jugu Balkana? Prema zemlji koju njezini stanovnici nazivaju Shqipëria, što u prijevodu i znači zemlja orlova. Orao je tamo svoje mjesto našao i na državnom, crvenom, barjaku. A orlovi se gnijezde visoko. Dakle, to je planin-

ska zemlja. A planine i putovi među njima privlače svakog istinskog zaljubljenika u prirodu. Još kada se u sve to uklopi i motocikl...

Albanija je nekoliko posljednjih godina bila (možda i neopravdano) moja rezervna destinacija. Možda sam i zakasnio, jer Albanija se, poput mnogih zemalja, sigurno dosta promijenila, ali se unatoč tome nadam da još uvijek ima onu potrebnu dozu egzotike. Komadić nečega što će učiniti da putovanje zaista bude putovanje, bez obzira na udaljenost, bez obzira na broj kilometara, bez obzira na broj potrošenih dana. Ako se pritom još nađe i dobar dio makadamskog puta, nitko zadovoljniji od

mene. Odlučio mi se pridružiti i Damir. Njemu će ovo biti prvo pravo putovanje. Nakon bezbroj lokalnih kilometara upoznat će on tako jedan novi svijet, svijet putovanja, svijet ceste, od hotela do hotela, od grada do grada, steći će tako i neophodna iskustva, učiti i vidjeti jesu li putovanja zaista onakva kakvima ih je zamišljao. Jer stvarnost zna ponekad biti drugačija od mašte.

Uvodni dani

Kako smo prešli novi "stari" Maslenički most, vjetar je lagano posustajao i sve je ponovno bilo kako i treba biti. Kilometri su se nizali. Motor je mirno i zadovoljno preo i o njemu zapravo više ni ne razmišljam. Kada sam počeo putovati, uvijek mi je u podsvijesti zvonilo pitanje hoće li i koliko izdržati, što će biti ako ne izdrži. Duga su me putovanja naučila da se svaki problem može riješiti, na ovaj ili onaj način. S vremenom smo se prilagodili jedno drugome i danas smo poput prijatelja. Toliko smo toga

Bunker - svojevrsan albanski brand

Jesen na ohridskom jezeru

vjernim putopiscima
METZELER
poklanja par guma

Leskovik

Slikoviti albanski pejzaži

Pogradec

zajedno prošli, da o njemu više ni ne razmišljam samo kao o komadu tehnike. Postali smo si nekako 'svoji', unatoč mojim i njegovim manama, i evo nas ponovno zajedno, hitamo novim cestama ususret novim zemljama, ususret novim ljudima. S tom razlikom da smo ovoga puta umjesto istoka izabrali jug.

Velebit je ostajao iza nas. Pejzaži su se izmjenjivali jedni za drugima. Turistička sezona polako je jenjavala i više nije bilo gužvi na cesti. Gotovo ravni, zeleni, pejzaži zadarskog zaleđa dodirnuli su grad, ali mi smo skrenuli lijevo, gotovo uz samu obalu. Nizale su se jedna za drugom žute ploče s nazivima gradova poznatih s turističkih razglednica. Cesta je ovdje poprilično ravna i bez posebnih uzbuđenja. Zelenilo primorskog raslinja i mirisi mora što su dolazili do nas, kao i mnogobrojne reklame ili putokazi prema hotelima, restoranima ili plažama podsjećali su nas na ljetne turističke gužve. Često je cesta skretala prema centrima tih turističkih ljepotana sjeverne Dalmacije, ali mi se nismo

zaustavljali jer smo naumili prvoga dana stići što dalje na jug.

Kako smo se približili šibenskom arhipelagu, pejzaži su ponovno postali mnogo zanimljiviji. Cesta je gotovo dodirivala more. Pogled na kornatsko otočje otkriva opustošenu, izmučenu, crnu, gotovo tužnu prirodu, mirise paljevine. Spaljeno raslinje, spaljeni borovi tik do kuća i do samoga mora ukazivali su na teške borbe što su ih ljetos vodili hrabri vatrogasci.

Vjetrovito jutro pretvorilo se u za ovo doba godine prilično toplo popodne. Glavna magistrala prolazi kroz grad Solin, koji je danas gotovo stopljen sa Splitom. Vrijeme je ručka. Prijat će predah u restoranu uz cestu. Potražili smo hladovitiji dio terase. Naručujemo laganu, ali ukusnu hranu, jer danas je još

podosta kilometara ispred nas i ne treba pretjerivati s hranom.

Krajolici i cesta što se protezala na prijelazu iz srednje u južnu Dalmaciju, pa dolje sve do samoga juga, do Dubrovnika, ponovno su motociklistima putnicima nudili uzbudljive kilometre vožnje na dva kotača. Prizori što su se nizali jedni za drugima dokazivali su da su bile istinite sve one hvale na račun naše obale što su mi ih izrekli mnogi stranci, putnici. Bio sam sada već pomalo ljut na samoga sebe. Zašto? Zato što sam do sada prošao mnoge kilometre kroz tuđe zemlje, ali sam prvi put na ovim cestama južnije od Splita. Sjećam se riječi jednog mog prijatelja koji je znao reći da putujemo u daleke krajeve, između ostalog i zato da bi više znali cijeniti ono što imamo kod kuće. I

bio je u pravu - ova popodnevna vožnja ovdje u južnome dijelu Hrvatske to i te kako dokazuje.

Kada smo ugledali osvijetljeni most, most s dva imena, znali smo da smo stigli pred grad koji je priroritet mnogim svjetskim turistima. A mi smo tek na početku našega putovanja koje će nas odvesti u neke druge zemlje i nekim drugim ljudima.

Crnogorsko primorje

U Crnu Goru ušli smo jednostavno i brzo. Mada je ona naša susjeda, obojica smo ovdje po prvi puta. Kako je naš cilj Albanija, nećemo posebno istraživati njezine ljepote, nego ćemo se ograničiti samo ono što uspijemo vidjeti u tranzitu. Crnogorsko primorje zasigurno je jedno od najljepših dijelova Jadranske obale. U prilog tome govori razvedenost njezine obale, koja je unatoč skromnih 75 kilometara zračne linije duga zavidnih 250 kilometara. Slikovitost pejzaža samo je jedna od karakteristika crnogorskog priobalja. Mnoštvo novogradnji, turističkih reklama, apartmana, soba,

Gjirokastra - grad muzej

Gjirokastra

Pogled s utvrde nad Gjirokastrum

pansiona i restorana uz put nagovješću-ju nam da je turizam ovdje u posljednje vrijeme ponovno u usponu.

Kotorski zaljev pravi je primjer te ljepote. Fjordovske konfiguracije, okružen visokim brdima, 25 se kilometara uvukao duboko u kopno. Cesta gotovo dodiruje more i prati zakrivljenost strme obale, koja ogleda u plavetnilu zaljevskih voda. Vodi nas Boki Kotorskoj, kamenim zidinama utvrđenom gradu s dugogodišnjom pomorskom tradicijom, što se smjestio na samome kraju tog slikovitog zaljeva. Prije Boke nakratko smo dodirnuli barokni kameni gradić Perast i oduševili se pogledom na malene otočiće neposredno ispred njega. Jedan od njih je umjetno stvoren, a na njemu se nalazi imponzantna crkva posvećena Gospi od Skrpjela, zaštitnici ovašnjih pomoraca i ribara.

Na samome tijesnom ulazu u zaljev maleno trajektno pristanište i trajekt

što će vas začas prevesti na drugu obalu i uštedjeti vrijeme, ali ako ne obidete zaljev. Ostat ćete uskraćeni za rijetku ljepotu. Zapravo bi na ulazu u trajektno pristanište trebao stajati natpis "za turiste zabranjena vožnja trajektom – obvezan smjer uzduž kotorskog zaljeva".

Nekako smo se nevoljko udaljili s ovog prostora, jer za više razgledavanja nije bilo vremena. Razmišljam dok smo se udaljavali: «To slobodno vrijeme, ta tekovina modernog doba i života u njemu! Sanjam dan kada ću na miru, bez pritisaka ikakve vrste moći krstariti putovima, prepustiti se krajolicima, zastati gdje, kada i koliko to želim. Ali sve je to, svjestan sam, uglavnom samo najobičnija utopija... Već sada sam znao da ova mala zemlja svakako zaslužuje jedan cjelovitiji posjet.

Slijedili su Sveti Stefan, stjenovit otočić za divljenje, uskom prevlakom spojen s kopnom i tako zapravo poluo-

tok. Utvrđeno ribarsko naselje, nakon što je nakon 2. svjetskog rata ostalo bez ijednog stanovnika, započelo je svoj novi povijesni ciklus tako što su unutrašnjosti starih kamenih kuća pretvorene u raskošne vile i apartmane, a time i cijeli otočić u ekskluzivno ljetovalište. Danas je on iznajmljen, tko zna kome, na dugogodišnji period, i sve što može običan putnik, nakon što je platio skupu parkirnu kartu, jest diviti mu se samo izvana. (Na svu sreću, još uvijek ima dobrih ljudi koji su nam omogućili približiti mu se bez tog skupog nameta.) To je možda dobro za crnogorsku državu, ali svakako je loše za običnu mnogobrojnu "raju" gladnu ovakvih mjesta. Jer ovdje uživaju samo odabrani ljudi - kada imaš gomilu novaca, očito je da možeš sve. Ipak, ne kaže narod uzalud (možda tako i tješeci sam sebe) da ipak nije ni u novcima sve.

Desetak kilometara dalje je Budva, metropola crnogorskog turizma, kako je mnogi zovu. To je turistički biser ovog dijela Jadrana, najpoznatija i najposjećenija crnogorska turistička destinacija. Uz prirodne ljepote odlikuje se i bogatom kulturnom i povijesnom baštinom. Mada je sezona na zalasku, turista još ima popriličan broj. Mi smo se koncentrirali na utvrđeni, najstariji, dio grada što se smjestio na malenom poluotoku. Uske, kamenom popločane uličice, trgovci i mnogobrojne crkve samo su dio bogatog naslijeđa. Kafici, restorani, muzej, galerije, butici, suvenirni, ovdje je gotovo sve što današnji moderni turisti trebaju.

Ručak i odmor u Baru dobro je došao umornim putnicima nakon zanimljivo provedenog jutra. Par nam je školaraca - nakon što su se tijekom kratke diskusije odlučili koji im je motor ljepši, bolji, zanimljiviji

MOTOCENTAR Zabok
 M. Dugača 84, Zabok, Hrvatska - tel: 051 916 - fax: 051 82 221 858 - radno vrijeme: 09 - 17, subotom 09 - 14

TAKACHI - ovlaštani distributer

YDEFYELD atv torbe

DUNLOP

KEEWAY MOTOR

MTECH

CRO-MOTO.COM
 INTERNET MOTO PORTAL

SVE O MOTOCIKLIMA I MOTO SPORTU NA JEDNOM MJESTU

SVAKI DAN PREGRŠT VIJESTI IZ MOTO SVIJETA

No.1 U MOTO SPORTU!

SBC SUPERBIKE

NMS

Nacionalni muzej
oružja u utvrdi
Gjirokastra

- pokazalo put do obližnjeg dobrog i jeftinog restorana.

Usljedio je susret s Gašom, sigurno najpoznatijim crnogorskim bajkerom u svijetu moto putnika, ne samo u Hrvatskoj, nego i u Evropi, velikim ambasadorom svoje zemlje i još boljim čovjekom. Pronašao nam je povoljni smještaj, nahranio nas, napojio i počastio svojim iskrenim gostoprimstvom. Predvečerje smo svi zajedno dočekali na obali slikovitog i nadasve zanimljivog Skadarskog jezera, najvećeg jezera Balkanskog poluotoka. Veći, crnogorski dio Skadarskog jezera ima status nacionalnog parka još od 1983. godine... Tamo prijeko je Albanija.

Na vratima Albanije

Cesta je s jadranske ceste zavila lijevo, u brda. Uzana, krivudava cesta, što je zamijenila onu poprilično dobru magistralnu, vodila nas je prema Sukobinu,

crnogorsko-albanskom graničnom prijelazu. Umjesto mirisa mora sada su se ispod zaštitne kacige uvlačili mirisi sela, a kako smo napustili turistička područja, uz cestu je bilo sve više smeća. Minareti džamija umjesto crkava, kao i stil oblačenja većine lokalnog stanovništva i dvojezični natpisi sela podsjećali su nas da se približavamo Albaniji.

Albanija je za mnoge još uvijek prilično izazovna i pomalo mistična. Ta mediteranska zemlja na jugozapadnoj strani balkanskog poluotoka, čije obale zapljuskuju vode dvaju mora, Jadranskog i Jonskog, poprilična je nepoznanica još i danas, unatoč dostatnom protoku vremena otkako su stari komunistički režimi prešli u fazu tranzicije prema nekakvom boljem i (nadamo se) pravednijem sustavu. U doba kada se svijet dijelio na dva glavna i međusobno suprotstavljena politička bloka ona je, zahvaljujući svojim komunistič-

kim vođama, bila poznata kao jedna od najzatvorenijih i najrepresivnijih država i kao takva bila je zapravo u sukobu i sa istokom i sa zapadom. Direktna posljedica te samoizolacije bila je gospodarska nerazvijenost, pa je Albanija bila najsiromašnija europska zemlja. A onda je došla 1991. godina, koja je i za Albaniju trebala biti velika prekretnica. No, problemi su se nastavili i dalje. Političko-ekonomske krize i negativne promjene koje su uslijedile nakon toga dovele su 1997. do anarhističke pobune, kada su mnoge gradove kontrolirale naoružane bande i grupe građana. I ta je kriza prevladana, zemlja se sve čvršće okreće Europi i zapadu i premda je nezaposlenost još uvijek poprilično velika, stvari polako kreću na bolje. Dio tog napretka može se primijetiti i tokom vožnje kroz Albaniju.

Dva-tri kontejnera, rampa i državna zastava što se vijorila na laganom

pojetarcu – to su bila vrata kroz koja smo trebali ući u Albaniju. Ispred nas samo nekoliko automobila i sve je, po pričama drugih, trebalo biti gotovo za nekoliko minuta. Damir je ispred mene brzo prošao carinsku kontrolu, uplatio 10 eura za vizu i bio je propušten da uđe u zemlju. Pružio sam svoju putovnicu službeniku kroz prozor kontejnera koji ju je uzeo u ruke, ovlaš je prelistao prije nego li je otvorio početnu stranicu, te sporim pokretima nad tipkovnicom nešto unio u kompjuter. Zastao je, zagledao se u ekran te ubrzo pozvao svoga kolegu, čini mi se nadređenoga. Nešto su diskutirali i ubrzo sam shvatio da nešto nije u redu s mojim dokumentom.

Počela su pljuštati pitanja, da li sam ikad bio u Albaniji, kamo idem... Objasnio sam im cijeli svoj plan; pa onda zbog čega, pa da li nekog poznajem tamo i tako redom.. Zamolili su

"SUPERBIKE" service & shop

Varaždin, Masarykova 11, Tel. 042/320 898, Fax: 042/302 898, e-mail: moto-servis-superbike@vz.htnet.hr • Radno vrijeme: 8-16 h, subotom 8-12

aprilia

PIAGGIO®

Vespa®

Saranda

Mediteranski krajolici

Gjirokastra

Ribarnica na pločniku

me da uđem u prostoriju, pokazali mi kauč kamo sam trebao sjesti i pričekati dok je jedan od njih otišao s mojom putovnicom u susjednu prostoriju kako bi, kako su rekli, verificirali moje dokumente. Nije mi bilo ni na kraj pameti da bih ovdje, na ovoj granici, mogao zapeti. Možda ih zbunjuju vize za istočnu zemlju s mojih bivših putovanja. Nakon sat vremena već sam počeo smišljati moguću zamjensku rutu.

Nakon što su me još jednom pozvali na razgovor i kada su na glas pročitali moje prezime, shvatio sam u čemu je problem te sam im uz pomoć olovke i papira pokušao dočarati razliku u prezimenu kako ga oni čitaju, a čitaju ga Mar-ko-včić i kako ono stvarno glasi. Izgleda da su napokon, nakon sat i pol, shvatili. Još je jednom odjurio u kancelariju, ali se ubrzo vratio, pravilno ukucao i sve je bilo u redu uz silne isprike kako je sve samo bila zabuna. Zaželjeli su mi sretan put i boravak u njihovoj zemlji. Cijelo je to vrijeme Damir nestrpljivo čekao jer nije znao kako će

sve završiti. Vrata Albanije sada su bila širom otvorena.

Prvi kilometri

Podne je, lijepi sunčani dan, lagani povjetarac; ni vruće, ni hladno, idealno za vožnju motorom. Plan je bio obići cijelu Albaniju, posjetiti njena mnoga znamenita mjesta, susresti nove ljude, probati shvatiti kako su nekad živjeli i kako danas žive, kakva im je budućnost. Prvi dio putovanja trebao je obuhvatiti srednji i južni dio, a za kraj sjeverni predjeli s naglaskom na albanske Alpe. Albanija možda nekome i zvuči neatraktivno, ali naoružan iskustvima, siguran sam da ima mnogo toga ponuditi svojim gostima. Gradovi, priroda, nerazvikane znamenitosti... uvijek se nešto nađe.

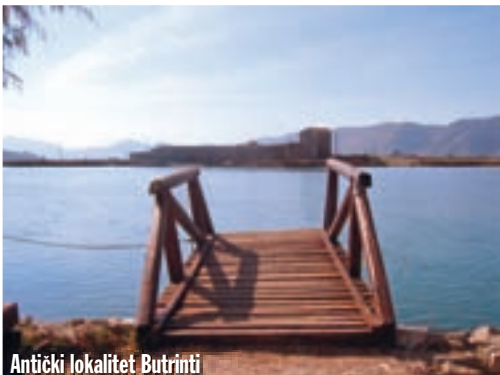
Prvi dojmovi. Ljudi obično uvijek odlaze nekamo vođeni predrasudama. S vremenom sam naučio da i njih treba zaboraviti kod kuće. Vođeni nekakvim svojim vlastitim standardima, kojih se ne žele ili ne mogu osloboditi, subjek-

tivnim gledanjem oko sebe, zanemarujući pritom mnoge važne činjenice, na kraju donose i krive zaključke.

Ovdje, danas, u ovom djelu svijeta, nema više dramatike ni drastičnih promjena kod prelazaka graničnih crta. Promjena i razlika, doduše, ima, ali one su prije zbroj raznih aspekata života. Takvi su bili i prvi kilometri u ovoj južnoj balkanskoj državi. Moderne kuće, uređena imanja, dobri automobili izmjenjivali su se s scenama koje priliče ekonomski i kulturološki zaostalijim krajevima. Smeće tik do ceste, zaprežna kola i popriličan broj magaraca, solidni asfaltni putovi spojeni oronulim drvenim mostom, pa oprečne stvari poput zainteresiranosti i nezainteresiranosti za putnika prolaznika, "bijeje" djece što žicaju eure i male, oskudno obučene i umazanih Cigančića koji to isto ne čine, ali zato uporno žele odvrtni ručicu gasa i čuti turiranje motocikla dok čekate na semaforu. Nelogično veliki broj benzinskih crpki, doslovno posijanih na svakih par kilometara, povećani

broj policijskih radara i vozača koji se vole gurati, ali ne srljaju, a u isto vrijeme susretljivost prema vozačima motora tako što će se uglavnom pomaći u stranu kada vas ugledaju na retrovizoru... i da... čini mi se da Albanija više nije zemlja Mercedes. Oni su, doduše, još uvijek sveprisutni na cesti, ali pojavljuje se i veliki broj automobila ostalih proizvođača. Pričali su mi kasnije da su stari modeli Mercedes, s obzirom na kvalitetu postroja u odnosu na očajnu kvalitetu cesti, u to vrijeme bili jedino logično rješenje za osobni automobil.

Vozimo se cestom prema Tirani, albanskoj prijestolnici. Gotovo ravni, rekao bih, nezanimljivi krajolici, ali s lijeve strane uporno nas prate visoka brda. Ovaj nizinski pojas spaja obalu Jadranskog mora s planinama sjevernog dijela zemlje. Albanija se uglavnom sastoji od brdoviti i planinskih reljefa. Najviša planina, Korab, visoka je 2753 metra. A brdoviti i planinski krajolici, to zna svaki motorist, čine vožnju uzbuđljivijom, zanimljivijom...

Antički lokalitet Butrinti

Butrinti

Butrinti

Albanija ima prekrasne plaže

U albanskim brdima

Nekadašnja vojna cesta uz Jonsko more

Vojna cesta

Tirana

Već na samoj periferiji albanskog glavnog grada dočekale su nas velike gužve. U Crnoj gori su nas upozoravali na kaotičan promet na njezinim prometnicama i popriličnu vozačku nekulturu. Stigavši do raskrižja gdje se spajaju dvije glavne prometnice morali smo stati, jer nije bilo ni najmanje mjesta za provlačenje među zaustavljenim automobilima. Ovo je očito usko grlo grada. Mnogobrojni policajci pokušavali su normalizirati promet, zapravo formirati kolone koje će se i dalje teško probijati prema središtu grada, kamo su se, izgleda, svi uputili u ovo subotnje popodne.

Tirana je i najveći grad Albanije, kulturni i industrijski centar zemlje. Osnovao ju je početkom 17. stoljeća Sulejman Paša, zemljoposjednik i general Otomanskog carstva, ali je glavni grad postala tek početkom 20. stoljeća. Danas, zahvaljujući naglom prirastu stanovništva koje je devedesetih godina došlo iz ruralnih krajeva pokušavajući

pronaći bolji život, broji preko 600 000 stanovnika. Danas je ona jedno veliko gradilište. Nove, moderne građevine, kolorita kakvih se samo zamisliti može stoje uz stare, trošne, tmurne građevine. Centar grada osmislili su talijanski arhitekti početkom 20. stoljeća, kada je Albanija bila kraljevina. U vrijeme 2. Svjetskog rata bila je okupirana, najprije od Italije a poslije od Nijemaca. A onda su zemljom zavladaali komunisti, koji su uvelike "zaslužni" za njezinu izolaciju i osiromašenje.

Gomila automobila i kombija gmižala je ka centru grada, a s njima i mi. Tamo će nas dočekati Relian, albanski motociklist, s kojim sam već nekoliko godina u kontaktu. Na prvi pogled promet i jest kaotičan. Sijeku se kolone i trubi se sve u šesnaest. U početku sam, uplašen pričama, bio previše oprezan, ali brzo smo se prilagodili. Shvatio sam da od silne kaotičnosti ovdje nije mjesto samo neodlučnima. Nisam primijetio nikakvu nervozu među vozačima, što je česti slučaj na našim prometnicama.

Ljudi sijeku kolone samo kako bi se prestrojili i došli do kolone koja skreće u njihovom pravcu. Trube samo kako bi vas upozorili da vas pretječu ili da će skrenuti i presjeći vam put. Nitko vam neće trubiti ako ste mu presjekli put ili ubacili se ispred njega u kolonu. To naročito dolazi do izražaja na mnogobrojnim kružnim tokovima. Igrajući po njihovim pravilima ubrzo smo stigli u centar grada na ogromni Skenderbeg trg.

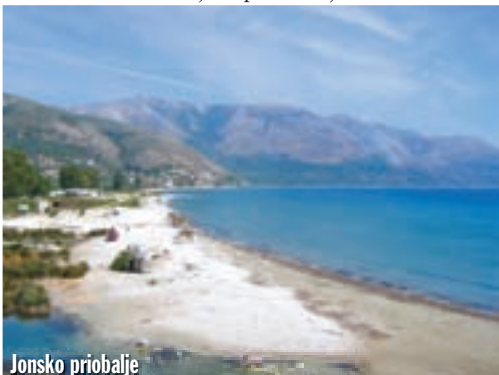
Motivi s ovoga trga najpoznatiji su motivi Tirane. Mozaik na pročelju Nacionalnog povijesnog muzeja, zgrade Parlamenta, Opere i centralne Banke, Ethembegova džamija, toranj sa satom – Sahat kula, velika statua Skenderbega, nacionalnog heroja, koji je jedna od najistaknutijih povijesnih ličnosti Albanije i albanskog naroda, po kome je trg i dobio ime. Tirana ima još zanimljivosti za svoje posjetitelje, ali ona, realno gledajući, nema šarma poput nekih drugih starih albanskih gradića. Ona je zapravo moderan grad, bar što se Albanije tiče.

Gledajući ljude, promet, užurbanost grada, mlade i njihov stil oblačenja, zabave, mjesta kamo izlaze, shvatit ćete da je identičan ostalim europskim gradovima, ali s još uvijek vidljivim tragovima vremena iz bliže povijesti.

Sjedili smo na terasi modernog kafića u mirnom dijelu grada, ali opet ne daleko od centra, i razgovarali s našim novim albanskim prijateljima. Imao sam na stotine pitanja i bili su zaista ugodni sugovornici. Odlučili su pridružiti nam se na nekoliko dana, na dijelu našeg putovanja kroz njihovu zemlju. Veliki Strom i BMW 1150 GS serije čekali su pokraj naših skromnih Kawasakijevih modela.

Centralna Albanija

Tirana je smještena na samo 110 metara nadmorske visine. Napustivši je, cesta se počela uspinjati ka brdima centralne Albanije, ali gužve na cestama još nisu posustajale. Krajolici su, kako smo se udaljavali, postajali sve zanimljiviji, a i promet sve manji. Prilično loša

Jonsko priobalje

Jonsko priobalje

Jonsko priobalje

asfaltna podloga s mnogobrojnim dionicama u rekonstrukciji vožnju čini još uzbudljivijom. Zavojita cesta s kratkim krivinama i bez dugačkih ravnih pravaca pomogla je da smo se unatoč popriličnoj razlici u snazi motora svi držali na okupu, čak je i Damirov ER5 uspješno savladavao zamke grbove podloge.

Uspevši se na visinu od nekih 800 metara, cesta je - ovaj puta s odličnom novom asfaltnom podlogom - nastavila vijugati slikovitim pejzažima i padinama visokih brda, pružajući nam pritom, uz svu strast vožnje na dva kotača i nezaboravne vidike. Bila je to vožnja bez foto aparata. Foto aparat vas prisiljava na česta zaustavljanja, a ovi krajolici mame na fotografiranje. No, fotografiranje kvari užitke kontinuirane vožnje. Da sam bio sam, zaustavio bih se već stotinu puta, mada znam da amaterska fotografija nikada ne može dočarati istinsku ljepotu krajolika, ona-

ko kako ih vide naše oči kada smo i sami dio tih krajolika. Naravno, aparat je bio u džepu, ali znao sam da bih bio previše dosadan zbog čestog zaustavljanja. Vožnja tog dana ponukala me da čak ozbiljno počnem razmišljati da ga na iduće putovanje niti ne ponesem, ali sam ubrzo zaključio da ni to ne bi baš bilo najpametnije, jer ponekad jedna slika može zamijeniti i stotinu riječi.

Kad smo se spustili u dolinu, promet je ponovno postao gušći, policijske patrola sve češće, ali smo uspješno izbjegavali sve njihove zamke. Čim u Albaniji malo odvrnete ručicu gasa, već ste u prekršaju. Ograničenja brzine mnogo su manja nego što smo to mi navikli. Ako se ne varam, 40 km na sat je dozvoljeno voziti u gradu, 65 kilometara izvan gradova, a autocestom 90 km na sat.

Da bismo stigli u Pogradec, jedno od najpoželjnijih turističkih mjesta u

Albaniji, smješteno na obali Ohridskog jezera, ponovno ćemo se trebati "penjati" planinama. Ali, ne bunimo se. Među planinama je svakako ljepše. Cesta je sada prilično široka, s odličnom asfaltnom podlogom i pretežito dugim zavojima, mada ima i serpentina. Slikoviti su se krajolici nizali jedni za drugim. Kad se stigne do vrha prijevoja, pogled se odjednom otvara ka Ohridskom jezeru i planinama što ga okružuju. Gotovo imaginarni prizori. Ohridsko jezero nastalo je prije ledenoga doba i u njegovim dubinama obitavaju životinjske vrste stare i do 30 milijuna godina.

Noć je postupno istiskivala dan dok smo se mi približavali Pogradecu. Pogradec je jedno od najposjećenijih turističkih odredišta Albanije, u prvom redu zahvaljujući svom položaju na obali slikovitog Ohridskog jezera. Sobe smo pronašli na samome ulazu u grad. Cijena od 5 eura po osobi, i to za soli-

dan smještaj, bila je i više nego povoljna. Grad je bio gotovo pust. Turistička sezona je završila i glavna je ulica već bila raskopana. Arhitektonski, grad i nije baš zanimljiv, bar ne u ove večernje sate, te smo stoga odlučili ostatak večeri provesti u baru.

Sunčeve zrake jutarnjeg sunca odbijale su se od površine jezerske vode. Vedro je jutro nagovještavalo još jedan ugodan dan za moto putnike. S balkona je pucao pogled na krovove grada, a na horizontu su se iz vode oštro uzdizale planine. Prijeko je Makedonija.

Jugoistok i ...

Nakon doručka u stilu "što su jeli naši stari", a što su nam ga preporučili naši albanski prijatelji, bili smo orni za nastavak putovanja. Jugoistok Albanije svakim nam je novim kilometrom otkrivao svoje osebjune prirodne ljepote. Bila je to vožnja o kakvoj sanja

MOTO-OPREMA AMD

Kolodvorska 13, 40000 ČAKOVEC
tel: 040 384 744 | fax: 040 384 745
gsm: 098 29 57 57 | info@moto-oprema-amd.hr
www.moto-oprema-amd.hr

Held
BÜSE
SHOEI **CARDO**

AKCIJA NA SVE MODELE I ARTIKLE IZ 2008

pro-moto PRO MOTO d.o.o. trgovina na veliko i malo, uvoz i izvoz - www.pro-moto.hr - e-mail: info@pro-moto.hr
Veleprodaja: SV. NEDELJA, Industrijska 16, Tel/Fax: 333 66 77; 333 66 78; 333 66 79
Maloprodaja: Nova Cesta 124, 01/3094-704 - Vlačka 80, 01/4617 355 - Vlačka 28, 01/4814 146

generic

Trigger comp sm Roc Soho 125 Ideo Williams 125

OSLAŠTANI DISTRIBUTORI: SISKAR, AGROSIPIVA, 044/370-470; DUGO Selo, TRGOVINA MOTORNIH PILA I KOSILICA, 01/2753-614; DONJI MIHOLJAC, MOGO, 031/610-046; SISKAR, IVANČICA, 044/720-510; SPLIT, MOTO CENTAR MATIJE, 021/7794-687; DARUVAR, AGRO MOTO CENTAR, 043/332-371; LEPOGLANA, NINA, 042/782-295; LABIN, I.T.P., 012/836-829; ČAKOVEC, SB CENTAR, 040/370-384; IVANEC, STB, 042/782-474; KARLOVAC, AUTOLINE, 047/642-422; VELIKA GOBICA, V.G.A., 01/4232-594; MARTIĆI, MOTO MARINE & SPORT SERVICE, 051/275-918; BELI MANASTIR, NOVIRA, 031/762-348; ZAGREB, AUTOMOTOSPORT CENTAR, 01/3772-820; ZLAKAR, MIKROMOTOR, 049/647-679; KARLOVAC, MIŠALIN-KARLOVAC, 043/613-377; POŽEGA, MOTO MARKET SERVICE, 054/293-913; ZADAR, AD MIKANIKA, 023/309-002; KUTINA, SIM-TRADE, 044/684-537; IVANČIĆ GRAD, ELEKTRO CENTAR PETEK, 01/2884-482; UDUBREG, AUTO TONI, 043/819-583; BARAŽIN, BZIKPROMET, 042/911-806; ZABOK, TRGOVINA AURORA, 049/215-384; KRAPINA, PARTNER TRGOVINA, 049/372-094; SLATINA, BGA SERVICE, 013/555-846; ZADAR, PIT-MOTO, 023/251-340; METKOVIĆ, GIMI

Berat - grad tisuću prozora

Manastir Ardenica

svaki motociklist. Kada bi ovi krajolici bili jedino što nam Albanija pruža - i to bi već bilo sasvim dovoljno. Mnogo serpentina, šuma, kanjona, visokih litica, a čini mi se da sam vidio i orlove, gola zelena brda, zavojite ceste, svuda uokolo razasuti sivi betonski bunkerji čiji se broj povećavao kako smo se približavali grčkoj granici.

O kvaliteti asfaltne podloge rijetko i razmišljam, ali ceste su uglavnom solidne. Bilo je i prilično loših dionica ali Albanija, čini mi se, ubrzano obnavlja svoje prometnice. Putokazi su dosta nejasni, ali o tome još ne brinemo jer smo u društvu Albanaca koji su ovim cestama prošli već bezbroj puta.

Korca je najveći grad odgaga dijela Albanije. Nismo se dugo održavali u gradu jer priroda je ovdje puno zanimljivija. Na putu prema južnom dijelu zemlje, prema Gjirokastru, slikoviti planinski pejzaži izmjenjivali su se jedan za

drugim. Prilično zahtjevna cesta i nešto brži prosjek kretanja od uobičajenog, na koji sam navikao kada putujem sam, sprječavali su me da još više uživam u spektakularnim slikama. Ipak, bio sam prilično sretan što sam napokon odlučio posjetiti ovu zanimljivu zemlju. Makar je Damir bio na motoru koji je zbog svoje cestovne konstrukcije nešto teže podnosio lošije dionice puta, bio sam siguran da i on dijeli moje oduševljenje. Kada smo stigli u Gjirokastru, rastali smo se s albanskim prijateljima, koji zbog radnih obaveza nisu mogli ostati duže, zahvalili im se na ugodnom društvu i načinu na koji su nam prezentirali svoju zemlju.

... Jugozapad Albanije

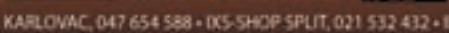
Gjirokastra spada u kategoriju "most see". Nazivaju je još i 'grad muzeji'. Zašto - postane jasno čim kročite na njene strme i uzane, kamenom popločene ulice

staroga grada. Smješten na padinama planine ponad doline rijeke Drino, grad je to karakteristične arhitekture i ambijenta koji vas vraća u povijest. Ponad staroga grada stoji tvrđava, u kojoj je smješten i nacionalni muzej oružja, a s čijih bedema posjetitelj može uživati u vizurama grada i slikovitosti cijelog ovog okruženja.

Popeli smo se na prijevoju ponad doline, a onda se krivudavom cestom počeli spuštati ka Sarandi, najjužnijem albanskom gradu. Tamo smo stigli u sumrak. Smještaj je toliko jeftin, da mi se čini kao da je besplatan, jer Saranda je najturističiji albanski primorski grad. Smještena je nasuprot Krfa, najsjevernijeg grčkog otoka, koji je na svome najbližem dijelu udaljen od albanske obale samo 3 kilometra. Na prvi pogled je to prilično moderan grad (bar za albanske prilike), prepun novih građevina, restorana, hotela,

turističke ponude. Grad je još uvijek u izgradnji.

Dvadesetak kilometara južnije, gotovo na samome jugu Albanije, u okruženju bajkovite prirode, unutar istoimenog nacionalnog parka, nalazi se Butrinti, biser ovoga dijela Mediterana. To je iznimno važno arheološko i povijesno mjesto, nastanjeno još od prapovijesnih vremena. Kažu da ga je osnovao Prijamov sin Hektor kada je bio u bijegu nakon pada Troje. Albanci su ga još 1948. godine stavili na popis zaštićene kulturne baštine. Ovdje se nalaze ostaci nekadašnjih vila, hramova, palača... maslinici, slikovita priroda. Najprije je bio grčka kolonija, pa rimski grad, potom pod vlašću Bizanta, pa nakratko Mlečana. Napušten je u Srednjem vijeku, kada je područje postalo močvarno. UNESCO ga je pod svoju zaštitu stavio 1992. godine. Očarani ljepotama pravih mediteranskih pejzaža koji vam

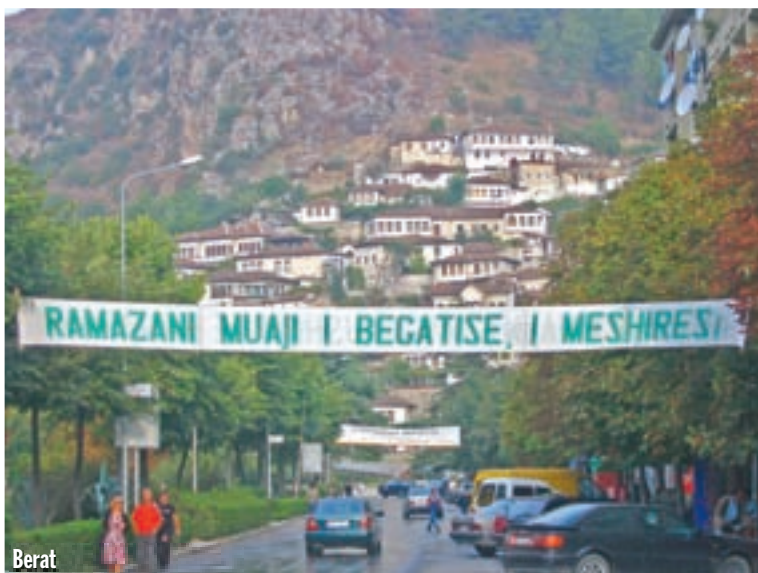
www.motooprema.hr

ŠEPIĆ COMMERCE

Zagreb, Rastočka 14, Tel: 01/6141 062 Fax: 01/ 654 28 66

PRODAJNA MJESTA: MOTO TRADE, KARLOVAC, 047 654 588 • DKS-SHOP SPLIT, 021 532 432 • ILJADICA-RAPO, ŠIBENIK, 022 213 159 • SUPERBIKE, VARAŽDIN, 042 320 898 • BIG BIKE, SLBROD, 035 448 347 • MOTO MARKET SERVIS, POŽEGA, 034 292 913 • MOTO SHOP TRIDENT, TROGIR, 021 796 687 • HP MOTORI, PULA, 052 383 506 • KRIDOMA, OSJEK, 031 358 555 • SPRINT, RIJEKA, 051 211 629 • MALI MOTO, LOVJAN, 051 293 826 • LERGA, ZADAR, 023 326 419 • FINDI, UMAG, 052 721 328 • MOTO MODA, SESV. KRALJEVEC, 01 2046 509 • GLOBAL SPLIT, SPLIT, 021 383 898 • LKD, KUTINA, 044 621 512 • LOVIAC, KUČAN MAROF, 042 351 905 • MONTIS, LABINCI, 052 455 505 • M&CO, DUBROVNIK, 020 418 626 • DANTE, BABIN KUJ, 020 438 540 • ALTO SERVIS BLAŽEKA, DONJI KRALJEVEC, 040 655 165 • MAXI MOTO, METKOVIĆ, 020 690 360 • MOTO SERVIS, DUBROVNIK, 020 421 691 • BAČANI, ČAZMA, 043 771 961 • CIKLI, PULA, 052/534-947 • AFRICA MOTO, MAKARSKA, 021 610-016 • BENDIX, VINKOVCI, 032 306-480 • MAG-PROMET, VINKOVCI, 032 306 502 • ČVAJKO MOTORI, CRIKVENICA, 051 784 789 • MOTO CENTAR WANDUJA, OSJEK, 031 303 355 • MOTO CENTAR, LUDBREG 042 306 785 • MOTO BEAN, BRODARICA, 022 351 940 • HRUGO MOTO, DONJI MIHOLJAC, 031 630-086 • PRIBUDIĆ-BORČIĆ KRANIČEVIĆEVA 16-24, 021 534-145; SPLIT • DKS SHOP SPLIT VUKOVARSKA 60, 021/532 432 • XTREME SHOP, ZAGREB, 01 2444 620 • VIKTOR MOTOSPORT d.o.o., ZAGREB, 01 3079 274 •

Berat

U utvrđi Berat

Berat

Berat

Stari zanati jos nisu izumrli

uporno skreću poglede s ceste i ugrožavaju sigurnost vožnje, bili smo i te kako zadovoljni Albanijom, a tek smo na pola puta.

Obalom Jonskoga mora

Nakon što smo se nakratko ponovno dotakli Sarande, nastavili smo put sjevera, obalom Jonskoga mora. Cesta je u početku bila još i solidna, ali veoma uzana. A onda je započela dionica od 80-tak kilometara u veoma jadnom stanju: grbava, ispučanog asfalta, preuska, prepuna kratkih nepreglednih zavoja. Nekoliko smo se puta morali skloniti u stranu, kako bismo propustili autobus iz suprotnog smjera. No, ako nekoga i brine loša cesta, ambijent živopisnog prostora kojim smo se kretali sve je to nadoknađivao. Cesta je sjekla prostrane stoljetne maslinike, pratila konfiguraciju obale, čas je bila gotovo u dodiru s morom, da bi se onda popela visoko, do vrhova litica, odakle bi pucao pogled duž razvedene obale, na slikovite pješćane uvale i "zaboravljene" vojne baze.

Gotovo da i nije bilo plaže na kojoj nije bio poneki golemi betonski bunker, zaostao iz prošlih vremena i politike tadašnjih albanskih vođa.

Čini mi se da ovdje o požarima nitko i ne brine, prošli smo mnoge kilometre spaljene, crne zemlje, vidjeli nekoliko aktivnih požara. Uživali smo u prizorima tipičnih mediteranskih ribarskih naselja, ali umjesto ribe sladili smo se domaćom janjetinom i bili oduševljeni srdačnošću domaćina.

Ova je cesta puštena u javni promet tek nakon događanja iz devedesetih, ranije je ovo bila zabranjena vojna zona kojom su se mogla kretati samo vojna vozila. Vojska je i izgradila ovu cestu. Zanimljivo je da – koliko god mi čuli loše priče o ovoj zemlji – još uvijek postoje ljudi (uostalom kao i u mnogim tranzicijskim zemljama), mahom stari, koji još uvijek žude za onim prošlim vremenima i "narodnim" vođom.

A onda se odjednom od onog lošeg puteljka cesta pretvorila u pravi široki moderni put, pokriven odličnim, goto-

vo novim asfaltom. Dali smo si malo oduška jer smo mogli ponovno odvrnuti ručicu gasa i uživati u dobro postavljenim zavojima. Ispred nas je bio veliki strmi uspon. Serpentina za serpentinom odvele su nas na vrh prijevoja koji nas je preveo iz područja Jonskog u područje Jadranskog mora. Zanimljive ceste obično su na papirnatim auto kartama označene dodatnom zelenom linijom. Ova cesta kojom smo jutros prošli i sve što smo uz nju vidjeli i doživjeli zaslužuje dvije (i to podeblje) takve linije. Ona će stoga zauvijek ostati visoko na mojoj osobnoj top listi.

Grad tisuću prozora

Skrenuli smo ponovno u unutrašnjost zemlje. Nekoliko kilometara pred Beratom zaustavlja nas policija. Čini mi se da nismo napravili nikakav prekršaj i živo me zanimalo kako se u takvim situacijama ponaša albanska policija. Prišao je i nešto izustio na albanskom jeziku. Uzvratilo sam mu tako što sam ga upitao govori li engleski. Čuvši tu riječ (Inglis)

samo ju je ponovio, salutirao nam i uz smiješak pokazao rukom da možemo nastaviti put. Odzdravili smo, ubacili u prvu i lagano krenuli ususret Beratu, jednom od najljepših i najstarijih (oko 2000 godina) albanskih gradova.

Upravo je bila pala noć kada smo se našli na ulazu u grad. Slike koje su se nizale kako smo dublje zalazili u unutrašnjost grada neću vjerojatno nikada zaboraviti. Nije prvi put da me noćne slike nekoga grada naprosto oduševavaju.

I Berat je grad-muzej. Zovu ga i gradom tisuću prozora. Kuće bijelih zidova i orijentalnoga stila stoje jedna ponad druge, krovovi prekriveni crvenim kanalicama, na tisuće velikih prozora, minaret džamije, uzane strme popločene ulice, crkva ispod okomite stijene i grad utvrda na vrhu brda. Pametnom rasvjetom naglašeni detalji, sve prožeto nekakvom mistikom tople jesenske noći, duhom prošlosti. Ovo je grad Muslimana. Pune ulice ljudi, šetača, poneki turist. Kavane i terase su pune ali... nigdje djevojaka, žena,

U utvrđi Berat

U utvrđi Berat

U utvrđi Berat

Stari Berat - priče iz povijesti

Berat

Berat

Moderna i "stara" arhitektura

sve sami muškarci, jednom smo samo ugledali malu grupicu djevojaka, ali su ulicu prošle ubrzanim koracima. Ovo je izgleda i grad tradicije.

U Albaniji je religija dugi niz godina bila zabranjena tema. Jesu li ovo ovdje novo osviješteni konzumenti religije ili je ona ovdje, u pomalo zatvorenoj sredini čitavo proteklo vrijeme bila duboko ukorijenjena u narodu, unatoč zabranama? Čini mi se da je u pitanju ipak ovo drugo. Berat je, od svih sredina koje smo pohodili, najhomogenija vjerska sredina ili bi možda ispravnije bilo reći, najtradicionalnija sredina. Po pričama mnogih Albanija je danas jedna od najtolerantnijih zemalja što se tiče etničkih i vjerskih zajednica. Sedamdeset posto stanovništva je muslimanske vjeroispovijesti, dvadesetak posto su pravoslavni i svega desetak posto je katolika. Albanci se, bez obzira na njihovu vjersku pripadnost, dijele i na dvije plemenske zajednice Toske i Gega. Ovi prvi žive uglavnom na sjeveru zemlje, a drugi na njezinom jugu.

Albanija je prepuna dragocjenih arheoloških znamenitosti. Nažalost, izgleda da to u svijetu i nije dovoljno poznata činjenica. Sigurno da je tome kumovala i njezina dugogodišnja samoizolacija. Jedna od njih je utvrda Berat visoko ponad grada. Sve je u ovome utvrđenom slikovitom gradiću sagrađeno od kamena, pa tako i ulice. Presreo nas je Vasilij, koji nam se nametnuo kao vodič. On je tu domaći i želio nam je samo pokazati svoj grad. Portiru smo na ulazu u grad, samo desetak minuta ranije, odgovorili da ne trebamo vodiča. Ubrzo sam shvatio da Vasilij ipak nije naišao sasvim slučajno. Ali bio je toliko ljubazan i spontan, vidjelo se da s ponosom govori o svome rodnome gradu. Odveo nas je u svaki imalo značajniji, kutak ove utvrde i bez njega bismo zasigurno bili uskraćeni za mnoge korisne informacije. Sigurno nije bio službeno obučen za ulogu vodiča, ali u nestašici posla ovo je bio dobar izvor dodatne zarade. Pričao je nekakvom kombinacijom engleskog i talijanskog

jezika (jer engleski je znao puno lošije od mene, a talijanski ja nemam pojma), ali uspjeli smo se gotovo savršeno razumjeti zahvaljujući univerzalno sličnim riječima i govoru ruku. I nije nam, na kraju, bilo nimalo žao ono malo novca što smo mu dali. Bila je to savršena investicija u unapređenje znanja i razumijevanje povijesti i života u Albaniji, kako ranijih godina, tako i danas.

Jutarnje crvenilo neba na istoku nagovještavalo je skorajšnju promjenu vremena. Do sada smo imali sreće jer nas je pratilo gotovo savršeno vrijeme za putovanje motorom. Osvrnuli smo se još jednom ka Beratu, gradu koji nas je oduševio i koji je ostajao iza nas i uputili se natrag prema jadranskoj obali, ka Draču, drevnome grčkome gradu koji je stoljećima bio najveća jadranska luka. Danas je on po veličini, drugi grad u Albaniji i glavna industrijska i poslovna luka. I kao takvog jednostavno smo ga željeli posjetiti bez ikakve namjere da se duže zaustavljamo. To što me i nije nešto oduševio ne znači da se nema što

vidjeti. Na prvi pogled spoj je to stare komunističke arhitekture i moderne novogradnje. Arheološki muzej, rimske ruševine, bizantske utvrde... ima se što ovdje vidjeti.

Nakratko smo se ponovno vratili u Tiranu jer smo se ponovno htjeli vidjeti s Albancima s kojima smo putovali dio puta. Užurbana Tirana nas je i opet dočekala u velikoj gužvi. Susret s našim prijateljima bila je još jedna dobra prilika da uz njihovu pomoć sredimo naše dosadašnje dojmove. U kasnim poslijepodnevima satima uputili smo se na sjever, prema Skadarskom jezeru. Sunčani vedri dan i ugodno plavetnilo neba postupno se pretvarao u tmurno sivo predvečerje.

Neostvoreni planovi

Kada smo dosegli antički grad Skadar, jedan od najstarijih europskih gradova, grad bogate povijesti koji leži uz istoimeno jezero, prve su kapi kiše već lupale po mojoj zaštitnoj kacigi. Nije bilo vremena za prvo kružno upozna-

Drač

Drač

Drač

Tirana

Policijski Moto Guzzi

Skadar

Tirana

Pogled na Skadar s utvrde Rozafa

Skadar

vanje grada, već smo požurili u potragu za smještajem. Na svu sreću, bili su to samo prvi nagovještaji kiše. Bilo nam je dopušteno da ipak na miru, pješke, istražujemo skadarske ulice i znamenitosti grada. Grad je prepun ljudi, ali je tu slika sasvim različita od Berata.

Iliri, Rimljani, Bizant, Mlečani, Osmanlije, Crnogorci, svi su oni vladari gradom u različitim periodima njegove povijesti. Grad se smjestio u ravnici, u okruženju voda skadarskog jezera te rijeka Bojane i Drima. Nad gradom, s visokog brežuljka dominira tvrđava Rozafa, stara oko 2400 godina. Oдавde je stari grad kao na dlanu.

Skadar je trebao biti naša polazna točka za istraživanje najsjevernijeg dijela Albanske države. Taj planinski dio danas je najpoznatiji pod nazivom Albanske Alpe, odnosno u našim krajevima pod nazivom Prokletije. Već samo ime te planine koja se smjestila na području tri države je izazovno. Tu je i Šar-planina. Možda sam se tom dijelu i najviše radovao. Planirali smo otići

u dubinu Albanskih Alpi i istraživati tamošnju prirodu i ljude koji tamo žive, koliko bi nam to naši motori dozvoljavali. A tamo negdje žive i Goranci, zanimljiva malena etnička skupina ili narod. Oni su Islam prihvatili prije prodora Osmanlija na njihovo područje i govore jezikom koji najviše nalikuje slavonskom jeziku. Oni sami kažu da govore "naš" jezik.

Nažalost, planovi se znaju i izjaloviti. Već od ranog jutra grad i okolne regije bili su pod vodenom zavjesom. Domaće stanovništvo govorilo je da će ovako loše vrijeme sigurno potrajati nekoliko dana. Pronašli smo Internet café i još jednom na relevantnim sajtovima provjerili vremenske prognoze - svi su navodili isto: kiša, kiša i kiša. Otići u planine po ovakvom vremenu i sa gotovo nikakvim šansama da se ono ubrzo promijeni ne bi imalo nikakvog smisla, a opet nemamo vremena čekati rasplet događaja. I zato smo, mada nevoljko, donijeli jedino ispravnu odluku – povratak kući, ali s nadom da ćemo se ovamo ponovno vratiti.

Na trenutak smo zastali na omanjoj benzinskoj crpkici. Pored mene je zastao veliki crni džip, Hummer, sa zatamnjenim staklima. Čuo sam zvuk spuštanja stakla. "Dobar dan" začuo sam glas iz unutrašnjosti vozila, na čistom hrvatskom jeziku. "Dobar dan" odmah sam uzvratilo. "Jeste li za kavu" upitao je čovjek koji je sjedio na vozačevom mjestu, izvirujući glavom kroz suvozačev prozor. "U svako doba" odgovorio sam, prihvaćajući tako njegov poziv. Damir je, nenaviknut na ovakve događaje, bio pomalo iznenađen. Odakle poznajem tog čovjeka, upitao me. To ti je jedan od najljepših događaja u životu svakog putnika, odgovorio sam mu. Zar ima ista ljepše nego kada ti negdje daleko od kuće netko tko te po prvi puta sretno pozove na kavu, ma iz bilo kojeg razloga to učinio. Ubrzo smo i doznali koji je to razlog. Dugi niz godina prije devedesetih čovjek je živio i radio na područjima bivše Jugoslavije i otuda je dobro poznavao naš jezik. Devedesetih se vratio u svoju domovinu i započeo vlastiti biznis, a

između ostalog surađivao je i s hrvatskim firmama. Danas se bavi stanogradnjom, a i ova benzinska stanica je u njegovom vlasništvu. Bilo je to ugodnih pola sata, s ljubaznim domaćinima, šlag pri kraju putovanja ovom zanimljivom zemljom.

Trebalo je još samo odvoziti 30-tak kilometara poprilično loše, a pritom još i mokre ceste koja je vodila ka izlazu iz Albanije s gornje strane Skadarskog jezera. Kada se granična rampa na albanskoj strani graničnog prijelaza podigla, bio je to za nas kraj ovogodišnje albanske priče, priče koje ćemo se zasigurno još dugo sjećati i rado je prepričavati.

Na kraju smo bili više nego zadovoljni. Upoznali smo jednu zaista divnu zemlju, nagledali se njezinih prirodnih ljepota, kulturnih i povijesnih bogatstava, upoznali nove ljude, nešto i naučili. Albanija je dugo godina bila u samoozolaciji te stoga i sasvim nepristupačna mnogim turistima. Ona se, kao i sve u životu, mijenja. I da... ona u sebi, za svakog putnika, još uvijek nosi onu potrebnu dozu egzotike. ■

Tirana

